

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกร ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวชนพร บุญประสงค์
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนบริหารการชนบท
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.กังสดาล กนกหงษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกรในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตมันฝรั่ง 2) การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกร 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกร และ 4) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการผลิตมันฝรั่งในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทำการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ผลิตมันฝรั่ง จำนวน 283 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 73.5) มีอายุเฉลี่ย 49 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นบังคับ มีรายได้รวมเฉลี่ย 114,247.35 บาทต่อปี ใช้เงินทุนตนเองในการผลิตมันฝรั่ง เฉลี่ย 50,448.77 บาท การถือครองที่ดินรวมเฉลี่ย 6.94 ไร่ มีพื้นที่ในการปลูกมันฝรั่งเฉลี่ย 3.72 ไร่ แรงงานที่ใช้ในการผลิตมันฝรั่ง 14 คน ประสบการณ์ในการผลิตมันฝรั่งประมาณ 10 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตมันฝรั่งในรอบปีที่ผ่านมา เป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันทางการเกษตร (ร้อยละ 84.8) และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน

ผลการวิจัยการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่ง พบว่าเกษตรกรมีการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งไปปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ว่า เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีการเลือกหัวพันธุ์มันฝรั่งในระดับมาก ยอมรับเทคโนโลยีด้านพันธุ์มันฝรั่ง การเตรียมดินก่อนปลูกและเลือกพื้นที่ปลูก การปลูกมันฝรั่ง การดูแลรักษา การป้องกันกำจัดศัตรูของมันฝรั่ง การเก็บเกี่ยวมันฝรั่ง และการเก็บรักษาหัวพันธุ์มันฝรั่งในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกร ได้แก่ การถือครองที่ดิน พื้นที่ในการปลูกมันฝรั่ง แรงงานที่ใช้ในการผลิตมันฝรั่ง และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน ($\text{sig} < 0.05$)

ผลการวิจัยปัญหาและอุปสรรคในการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมันฝรั่งของเกษตรกร พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรมีปัญหาด้านพันธุ์มันฝรั่ง เป็นการเสียดต่อการนำเข้าของศัตรูพืชสำคัญที่อาจติดมากับหัวพันธุ์ ด้านการเลือกหัวพันธุ์มันฝรั่ง ด้านการเตรียมดินและพื้นที่ปลูก ด้านการปลูกมันฝรั่งซึ่งขาดแรงงานในการปลูก ด้านการดูแลรักษา ในช่วงของการปลูกมันฝรั่งน้ำมีไม่เพียงพอ การป้องกันกำจัดศัตรูของมันฝรั่ง และการเก็บเกี่ยวมันฝรั่ง

ข้อเสนอแนะในการผลิตมันฝรั่ง ได้แก่ 1) ควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีการปลูกและการเก็บเกี่ยว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) ควรปรับปรุงเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวให้มีความสะดวกและง่ายต่อการปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรยอมรับ 3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเพื่อจูงใจให้เกษตรกรพบกับเจ้าหน้าที่ หรือเข้าอบรมเกี่ยวกับการผลิตมันฝรั่ง และ 4) ควรส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ อันจะทำให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้าถึงเกษตรกรได้ดียิ่งขึ้น

Title	Factors Effecting the Adoption of Potato Production Technology of Farmers in Sansai District, Chiangmai
Author	Miss Thanaporn Boonprasong
Degree of	Master of Science in Rural Resources Development
Advisory Committee Chairperson	Dr. Kangsadam Kanokhong

ABSTRACT

The objectives of this study were to explore : 1) socio-economic characteristics of potato farmers in Sansai district, Chiangmai; 2) adoption of potato production technology of the farmers; 3) factors effecting the adoption of potato technology of the farmers; and 4) problems encountered and suggestions by the farmers. A set of interview schedules was used for data collection administered with 283 potato farmers in Sansai district, Chiangmai. Obtained data were analyzed by using the Statistical Package for the Social Sciences Program. Results of the study revealed the following:

Most of the informants (73.5 percent) were male, 49 years old on overage and elementary school graduates. The informants' average annual income was 114,247.35 baht. They used their own capital for potation cultivation for 50,448.77 baht on average. Their land holding covered an area of 6.94 rai; 3.72 rai were used for potato cultivation. Most of the informants had never attending the training on potato cultivation in the previous year. Most of the informants (84.8 percent) were member of an agricultural institution group. Most of the informants had never contacted staff of government and private sectors.

It was found that, as a whole, the informants had a moderate level of the adoption of potation production technology. However, they had a high level of the adoption of potato root selection technology. The following technology were found at a moderate level: potato varieties, soil preparation, cultivation site selection, potato cultivation, potato care-taking, disease and pest prevention, potato harvesting, and potato root keeping. The following factors were found to have an effect on the adoption of potato production technology: land holding status, potato cultivation area, workforce, and staff contact. These had a statistically significant relationship with the adoption of potato production technology (sig < 0.05).

Findings also showed that most of the informants had problems in potato varieties, risks for pests and disease damaging the potato root, soil preparation, lack of workforce, care – taking, inadequate water, pest and disease prevention, and potato harvesting. The following were suggestions about potato production: 1) cultivation and harvesting technology development; 2) improvement of harvesting technology of the convenience in working; 3) motivation activities for encouraging the informants to contact staff of concerned government and private sectors and attend a training; and 4) encouraging the informants to group themselves as the center for new knowledge transfer which can access to the informants more than ever.